

МІНІСТЕРСТВО
АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
(Мінагрополітики)

вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001, тел. (044)363-08-27, (044)363-08-47,
сайт: <https://minagro.gov.ua>, e-mail: minister@minagro.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 37471967

від _____ 20__ р. № _____

На _____ від _____ р.

**Державна регуляторна служба
України**

Про погодження проекту наказу

Міністерство аграрної політики та продовольства України надсилає на погодження проект наказу Мінагрополітики «Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки нетипової загибелі тварин» (далі – проект наказу).

Просимо розглянути та погодити проект наказу в найкоротший строк.

- Додатки: 1. Проект наказу на 21 арк. в 1 прим.
2. Пояснювальна записка на 6 арк. в 1 прим.
3. Аналіз регуляторного впливу на 26 арк. в 1 прим.
4. Копія оприлюдненого повідомлення про оприлюднення проекту наказу на 1 арк. в 1 прим.

Перший заступник Міністра

Тарас ВИСОЦЬКИЙ

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

НАКАЗ

Київ

№ _____

Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки нетипової загибелі тварин

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 20, частини п'ятої статті 23, пунктів 3 та 4 частини другої статті 25 Закону України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину», Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 124,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити такі, що додаються:

Перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню;

Порядок моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин;

Порядок повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин;

Порядок повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

2. Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування та вводиться в дію одночасно із Законом України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину».

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики
та продовольства України**

Тарас ВИСОЦЬКИЙ

ПЕРЕЛІК
хвороб тварин, що підлягають повідомленню

Акарапідоз;
Американський гнилець;
Анаплазмоз великої рогатої худоби;
Артрит-енцефаліт кіз;
Африканська чума коней;
Африканська чума свиней;
Бабезіоз;
Блутанг (катаральна лихоманка овець);
Бруцельоз;
Вароатоз;
Везикулярна хвороба свиней;
Везикулярний стоматит;
Венесуельський енцефаломієліт коней;
Весняна віремія коропів;
Виразкова хвороба судаків і щук;
Вірус *Bonamia exitiosa*;
Вірус *Bonamia ostreae*;
Вірус *Mikrocytos masikini*;
Вірус Nipah
Вірус *Perkinsus marinus*;
Вірус герпесу Кої;
Вірусна геморагічна септицемія риб;
Вірусна діарея великої рогатої худоби;
Вірусна ринопневмонія коней
Вірусний артеріїт коней;
Вірусний гепатит качок;
Вісна-маєді овець;
Віспа;
Геморагічна хвороба кролів;
Геморагічна хвороба оленів;
Гіподерматоз;

Грип коней;
 Губчастоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби;
 Ентеровірусний енцефаломієліт свиней (хвороба Тешена);
 Енцефаломієліт коней (східний і західний);
 Епізоотичний виразковий синдром риб;
 Епізоотичний гематопоектичний некроз риб;
 Ехінококоз;
 Європейський гнилець;
 Жовтоголове захворювання;
 Заразний вузликовий дерматит великої рогатої худоби;
 Інфекційна агалактія овець і кіз;
 Інфекційна анемія коней;
 Інфекційна анемія лососевих;
 Інфекційний бронхіт птиці;
 Інфекційний бурсит (хвороба Гамборо);
 Інфекційний гематопоектичний некроз риб;
 Інфекційний епідидиміт;
 Інфекційний ларинготрахеїт птиці;
 Інфекційний метрит коней;
 Інфекційний міонекроз;
 Інфекційний пустульозний вульвовагініт;
 Інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби;
 Інфекція *Marteilia refringens*;
 Інфікування вірусом епізоотичної геморагічної хвороби;
 Кампілобактеріоз;
 Класична чума свиней;
 Контагіозна плевропневмонія великої рогатої худоби (перипневмонія);
 Ку-лихоманка;
 Лейкоз;
 Лептоспіроз;
 Лихоманка долини Ріфт;
 Лихоманка Західного Нілу;
 Лістеріоз;
 Мікоплазмоз птахів (*Mycoplasma gallisepticum* and *M. Meleagridis*,
M. synovia);
 Міксоматоз;
 Некротичний гепатопанкреотит;
 Нозематоз;
 Паратуберкульоз;
 Парувальна неміч (підсідал) коней;
 Пастерельоз;
 Піроплазмоз коней;
 Пуллороз;

Репродуктивно-респіраторний синдром свиней;
Сальмонельоз;
Сап;
Сибірка;
Синдром білих плям ракоподібних;
Синдром Таура;
Сказ;
Скрепі овець і кіз;
Тейлеріоз;
Трансмісивний гастроентерит свиней;
Трипаносомоз;
Трихінельоз;
Трихомоноз;
Тропілеласоз розплоду бджіл;
Туберкульоз;
Туляремія;
Фасціольоз;
Хвороба Ауескі;
Хвороба Ньюкасла;
Хітридіомікоз земноводних;
Хламідіоз;
Цистицеркоз свиней;
Чума великої рогатої худоби;
Чума дрібних жуйних;
Чума (високопатогенний грип) птиці;
Чума раків;
Японський енцефаліт;
Ящур.

**Директор Департаменту
державної політики у сфері
санітарних та фітосанітарних заходів**

Андрій ПИВОВАРОВ

ПОРЯДОК
повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста
ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування
тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші
симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з
невстановлених причин з метою проведення епізоотичного
розслідування

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, утримувачем тварин про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невідомих причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

2. Вимоги цього Порядку є обов'язковими для виконання утримувачами сільськогосподарських тварин, господарствами незалежно від форми власності, фізичними особами – підприємцями та спеціалістами ветеринарної медицини.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі України “Про ветеринарну медицину”.

II. Повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста
ветеринарної медицини про випадки нетипової загибелі, інші симптоми
хвороб та значний спад продуктивності тварин

1. У разі виявлення випадків нетипової загибелі тварин, інших симптомів хвороб тварин та значного спаду продуктивності тварин з невідомих причин утримувачі тварин або інші особи, які володіють відповідною інформацією, зобов'язані повідомити державного ветеринарного

інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності.

Повідомлення має містити таку інформацію:

1) найменування та місцезнаходження утримувача тварин, де виявлено нетипову загибель тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин;

2) вид тварин;

3) назви хвороб тварин, щодо яких є підозра;

4) клінічні ознаки хвороби;

5) загальна кількість тварин та кількість тварин, які загинули або захворіли (у разі відсутності загибелі);

6) проведення лікування (якщо проводилося);

7) наявність обставин загибелі тварин техногенного характеру (електричний струм, пожежа, механічні ушкодження, обмеження доступу повітря тощо);

8) контактна інформація особи, яка робить повідомлення;

9) інша додаткова наявна інформація.

2. У разі відсутності частини інформації, визначеної пунктом 1 розділу II цього Порядку, така інформація не надається.

Інформація щодо найменування та місцезнаходження утримувача тварин, де виявлено випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, виду тварин, та контактна інформація особи, яка робить повідомлення, є обов'язковою.

3. Повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин надається державному ветеринарному інспектору відповідної адміністративно-територіальної одиниці та спеціалістові ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, невідкладно, відразу після того як відповідна інформація стала відома утримувачу тварин або іншій особі.

Повідомлення подається в один із таких способів:
електронній формі з накладенням кваліфікованого електронного підпису;
паперовій формі.

З метою оперативного реагування на випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин допускається надання утримувачами тварин або іншими особами повідомлення про зазначені випадки в телефонному режимі або через будь-які засоби електронного зв'язку, з наданням відповідної інформації в паперовій або електронній формі протягом наступних 24 годин.

4. До прибуття державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці, спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, та/або спеціалістів територіального органу компетентного органу утримувач тварин зобов'язаний припинити переміщення і перегрупування тварин та вжити заходів щодо недопущення поширення імовірного збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту.

III. Порядок дій державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини під час отримання повідомлення про виявлення випадків нетипової загибелі тварин, інших симптомів хвороб тварин та значного спаду продуктивності тварин

1. Під час отримання повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, спеціаліст ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, разом з утримувачем тварин уживає заходів щодо недопущення розповсюдження імовірного збудника хвороби (заборона переміщення тварин, сировини та продукції тваринного походження, а також обслуговуючого персоналу), усунення причин, які призвели до нетипової загибелі тварин (якщо вони встановлені) та повідомляє територіальний орган компетентного органу.

2. Під час отримання повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, державний ветеринарний інспектор відповідної адміністративно-територіальної одиниці негайно повідомляє про це головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці та разом зі спеціалістами компетентного органу проводить:

1) заходи з недопущення поширення збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту;

2) відбір зразків з метою підтвердження наявності хвороби;

3) проведення лабораторних досліджень (випробувань);

4) епізоотичне розслідування.

3. Епізоотичне розслідування проводиться невідкладно після отримання повідомлення визначеного пунктом 1 розділу II цього Порядку, за розпорядженням головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

4. У разі підтвердженні наявності хвороби, територіальний орган компетентного органу організовує проведення ветеринарно-санітарних заходів з її ліквідації, контролює їх виконання та за потреби ініціює проведення засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії.

5. Повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин із невстановлених причин є обґрунтованою підставою для проведення територіальними органами компетентного органу позапланових заходів державного нагляду (контролю) стосовно утримувачів хворих тварин або тварин, щодо яких є підозра про наявність хвороби.

**Директор Департаменту
державної політики у сфері
санітарних та фітосанітарних заходів**

Андрій ПИВОВАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства аграрної
політики та продовольства
України

№ _____

ПОРЯДОК

повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм повідомлення компетентного органу утримувачем тварин про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин.

2. Вимоги цього Порядку є обов'язковими для виконання утримувачами тварин, господарствами незалежно від форми власності, користувачами мисливських угідь, фізичними особами – підприємцями та спеціалістами ветеринарної медицини.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про ветеринарну медицину”, “Про мисливське господарство та полювання”.

II. Повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин

1. У разі виявлення або підозрі щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, нетиповій загибелі сприйнятливих свійських тварин та значному спади продуктивності тварин з невстановлених

причин утримувачі тварин, користувачі мисливських угідь або інші особи, які володіють відповідною інформацією, зобов'язані повідомити територіальний орган компетентного органу.

Повідомлення має містити таку інформацію:

- 1) найменування та місцезнаходження утримувача тварин або користувача мисливських угідь, де виявлено хворобу;
- 2) назву виявленої хвороби (у разі встановлення діагнозу);
- 3) назви хвороб тварин, щодо яких є підозра;
- 4) клінічні ознаки хвороби;
- 5) загальна кількість тварин та кількість тварин, які загинули або захворіли (у разі відсутності загибелі);
- 6) контактна інформація особи, яка робить повідомлення;
- 7) інша додаткова наявна інформація.

2. У разі відсутності частини інформації, визначеної пунктом 1 розділу II цього Порядку, така інформація не надається.

Інформація щодо найменування та місцезнаходження утримувача тварин або користувача мисливських угідь, де виявлено хворобу, назви виявленої хвороби (у разі встановлення діагнозу), клінічні ознаки хвороби, та контактна інформація особи, яка робить повідомлення, є обов'язковою.

3. Повідомлення про випадки виявлення або підозри щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин надається до територіального органу компетентного органу невідкладно, відразу після того як відповідна інформація стала відома утримувачу тварин або іншій особі.

Повідомлення подається в один із таких способів:

електронній формі з накладенням кваліфікованого електронного підпису;

паперовій формі.

З метою оперативного реагування територіальних органів компетентного органу на випадки виявлення або підозри щодо наявності хвороб, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, на нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний

спад продуктивності тварин з невстановлених причин допускається надання утримувачами тварин або іншими особами повідомлення про зазначені випадки в телефонному режимі або через будь-які засоби електронного зв'язку, з наданням відповідної інформації в паперовій або електронній формі протягом наступних 24 годин.

4. До прибуття спеціалістів територіального органу компетентного органу утримувач тварин зобов'язаний припинити переміщення і перегрупування тварин та вжити заходів щодо недопущення поширення збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту.

III. Порядок дій компетентного органу під час отримання повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин

1. Компетентний орган та територіальні органи компетентного органу забезпечують розміщення інформації про контакти, за якими необхідно повідомляти про випадки виявлення або підозри щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, на офіційних вебпорталах та в разі потреби додатково доводять відповідну інформацію до утримувачів тварин.

2. Під час отримання повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, територіальний орган компетентного органу проводить:

- 1) заходи з недопущення поширення збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту;
- 2) відбір зразків з метою підтвердження наявності хвороби;
- 3) проведення лабораторних досліджень (випробувань);
- 4) епізоотичне розслідування.

3. У разі підтвердження наявності хвороби, територіальний орган компетентного органу організовує проведення ветеринарно-санітарних заходів з її ліквідації, контролює їх виконання та за потреби ініціює проведення засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії.

4. У разі підтвердження наявності зоонозних хвороб, територіальний орган компетентного органу повідомляє центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

5. Повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин є обґрунтованою підставою для проведення територіальними органами компетентного органу позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності стосовно утримувачів хворих тварин або тварин, щодо яких є підозра про наявність хвороби.

**Директор Департаменту
державної політики у сфері
санітарних та фітосанітарних заходів**

Андрій ПИВОВАРОВ

ПОРЯДОК
моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню,
зоонозів та інших хвороб тварин

I. Загальні попоження

1. Цей Порядок визначає процедуру здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, стійкості їх збудників (мікроорганізмів) до протимікробних ветеринарних лікарських засобів з метою збору необхідної інформації для визначення джерел їх походження, а також оцінювання тенденцій щодо їх поширення.

2. У цьому Порядку терміни вживають у таких значеннях:
протимікробні ветеринарні лікарські засоби (далі – ПВЛЗ) - ветеринарні лікарські засоби, які у своєму складі містять речовини природного або синтетичного походження, що мають бактеріостатичну та бактерицидну дію;

стійкість мікроорганізмів до ПВЛЗ – здатність мікроорганізмів зберігати ознаки життєдіяльності та розмножуватися, незважаючи на наявність ПВЛЗ.

Інші терміни у цьому Порядку вживають у значеннях, наведених у Законах України «Про ветеринарну медицину», «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин».

3. Держпродспоживслужба (далі – компетентний орган) проводить моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб, стійкості їх збудників (мікроорганізмів) до ПВЛЗ, забезпечує аналіз, узагальнення та оприлюднення отриманої інформації.

4. Лабораторні дослідження (випробування) в рамках моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб, стійкості їх збудників (мікроорганізмів) до ПВЛЗ проводяться акредитованими лабораторіями та установами, уповноваженими компетентним органом на здійснення державного контролю (далі – уповноважені лабораторії, уповноважені установи).

Для координації та науково-методичного забезпечення діяльності уповноважених лабораторій компетентний орган визначає референс-лабораторію.

II. Моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин

1. Моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин здійснюють відповідно до плану, що затверджується компетентний орган.

Компетентний орган може вносити зміни до плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, залежно від епізоотичної ситуації.

2. Моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин здійснюють на рівні первинного виробництва та на інших етапах харчового ланцюга включно з харчовими продуктами тваринного походження та кормами.

3. План моніторингу в обов'язковому порядку має охоплювати такі зоонози:

- 1) бруцельоз та його збудники;
- 2) кампілобактеріоз та його збудники;
- 3) ехінококоз та його збудники;
- 4) лістеріоз та його збудники;
- 5) сальмонельоз та його збудники
- 6) трихінельоз та його збудники;
- 7) туберкульоз, спричинений *Mycobacterium bovis*;
- 8) веротоксигенна кишкова паличка (verotoxigenic *Escherichia coli*, VTEC).

4. Залежно від епізоотичної ситуації компетентний орган може включати до плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб такі зоонози:

- 1) каліцівірус;

- 2) вірус гепатиту А;
- 3) вірус грипу;
- 4) сказ;
- 5) віруси, що передаються членистоногими;
- 6) бореліоз та його збудники;
- 7) ботулізм та його збудники;
- 8) лептоспіроз та його збудники;
- 9) псітакоз та його збудники;
- 10) туберкульоз, за виключенням спричиненого *Mycobacterium bovis*;
- 11) вібріоз та його збудники;
- 12) ієрсиніоз та його збудники;
- 13) анізакідоз та його збудники;
- 14) криптоспоридіоз та його збудники;
- 15) цистицеркоз та його збудники;
- 16) токсоплазмоз та його збудники;
- 17) інші хвороби тварин, що підлягають повідомленню, зоонози та інші хвороби.

5. При прийнятті рішення про доповнення переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників, що підлягають моніторингу, та виключення хвороб із нього необхідно враховувати наведені нижче критерії:

- 1) поширення збудника хвороби в популяціях тварин і людей, кормах і харчових продуктах;
- 2) тяжкість впливу на людей;

3) економічні наслідки для охорони здоров'я тварин і людей, а також для операторів ринку кормів та харчових продуктів;

4) епізоотичні тенденції в популяціях тварин і людей, кормах і харчових продуктах.

6. Компетентний орган розробляє та запроваджує систему та правила здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також їх збудників, відповідно до переліку хвороб визначених пунктами 3-4 цього розділу.

Такі правила мають визначати мінімальні вимоги щодо моніторингу певних хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників та містити, зокрема, таку інформацію:

1) популяція або субпопуляція тварин, етапи харчового ланцюга, на яких здійснюють моніторинг;

2) характер і тип даних, що їх збирають;

3) визначення захворювань;

4) порядок відбору зразків;

5) методи лабораторних досліджень;

6) частота та порядок звітування, у тому числі порядок обміну інформацією між заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

7. У випадку, якщо даних, зібраних за допомогою моніторингу, зазначеного в пунктах 1-6 цього розділу, недостатньо для визначення джерел походження та оцінювання тенденцій щодо поширення збудників хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також при виявленні емерджентних хвороб, компетентний орган має право затверджувати комплексні програми моніторингу, що охоплюють одну або декілька хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також їх збудників, з метою оцінювання ризиків або визначення відповідних референтних значень.

8. Комплексні програми моніторингу мають містити наведену нижче інформацію:

1) мета комплексного моніторингу;

- 2) тривалість комплексного моніторингу;
- 3) адміністративно-територіальні одиниці, на території яких здійснюють комплексний моніторинг;
- 4) найменування хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також їх збудників, що підлягають комплексному моніторингу;
- 5) мінімальна кількість зразків та порядок їх відбору;
- 6) методи лабораторних досліджень;
- 7) завдання компетентного органу;
- 8) перелік необхідних ресурсів та порядок їх мобілізації;
- 9) вартість здійснення моніторингу та перелік джерел фінансування;
- 10) порядок звітування про результати здійснення моніторингу.

III. Моніторинг стійкості збудників хвороб до ПВЛЗ

1. Компетентний орган затверджує та забезпечує виконання плану моніторингу стійкості збудників (мікроорганізмів) хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин до ПВЛЗ (далі – план моніторингу стійкості до ПВЛЗ).

2. План моніторингу стійкості до ПВЛЗ має забезпечувати отримання порівнюваних даних щодо розвитку стійкості до ПВЛЗ у збудників (мікроорганізмів) хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, що становить значну загрозу для здоров'я людини та/або тварини.

3. План моніторингу стійкості до ПВЛЗ має містити таку інформацію:

- 1) види тварин, що підлягають моніторингу;
- 2) види бактерій та/або штами, включені в моніторинг;
- 3) стратегія відбору проб, що використовується при моніторингу;
- 4) антимікробні засоби, що входять до моніторингу;

5) метод лабораторних досліджень, що його використовують для виявлення стійкості;

6) метод лабораторних досліджень, що його використовують для ідентифікації мікробних ізолятів;

7) методи, що їх використовують для збору даних.

Моніторинг стійкості до ПВЛЗ зокрема має забезпечувати отримання інформації на основі репрезентативної кількості ізолятів *Salmonella spp.*, *Campylobacter jejuni* та *Campylobacter coli*, виділених від великої рогатої худоби, свиней, домашніх птахів, а також з харчових продуктів тваринного походження, отриманих з цих тварин.

IV. Обов'язки оператора ринку

1. Оператори ринку харчових продуктів та оператори потужностей при отриманні результатів лабораторних досліджень, проведених з метою визначення відповідності харчових продуктів встановленим критеріям безпечності, у разі підтвердження наявності в харчових продуктах або на будь-якому етапі харчового ланцюга збудників хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, зобов'язані:

1) повідомляти результати досліджень або надавати відповідні ізоляти компетентному органу на його запит;

2) забезпечити зберігання результатів дослідження та організувати збереження відповідних ізолятів протягом строку, визначеного компетентним органом;

3) вжити заходів для встановлення джерела походження збудників хвороб та недопущення ризику для здоров'я людини та/або тварини.

V. Аналіз отриманих результатів та обмін інформацією

1. Компетентний орган аналізує та на основі зібраних під час моніторингу даних щороку узагальнює у вигляді звіту інформацію про тенденції поширення та джерела хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також стійкості до ПВЛЗ.

2. Звіт про виконання плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин та плану моніторингу стійкості до ПВЛЗ має містити окремо для кожної хвороби таку інформацію:

- 1) система моніторингу (відбір зразків: стратегія, частота, тип зразка, підтвердження спалаху хвороби, використовувані методи діагностики);
- 2) застосування вакцинації та здійснення інших профілактичних заходів;
- 3) механізм контролю та, за наявності, програми контролю;
- 4) заходи в разі отримання позитивних результатів, у тому числі поодиноких випадків;
- 5) наявність та характеристика систем оповіщення;
- 6) історія поширення хвороб на території країни;
- 7) популяція сприйнятливих тварин (зазначається дата, станом на яку надано інформацію, кількість стад, загальна кількість тварин, методи виробництва);
- 8) кількість і загальний опис лабораторій та установ, що беруть участь у здійсненні моніторингу;
- 9) зміни у системі моніторингу та їх наслідки;
- 10) зміни у методах здійснення моніторингу та їх наслідки;
- 11) результати епізоотичних та епідеміологічних досліджень, подальшої типізації або інших методів визначення характеристик у лабораторіях (інформацію надають для кожної категорії окремо);
- 12) тенденція щодо поширення хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників, на території країни, джерел виникнення інфекцій;
- 13) актуальність хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників;
- 14) випадки захворювань у людей, джерелом яких є тварини або харчові продукти;
- 15) система управління ризиками щодо запобігання або мінімізації передачі збудників хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин від тварин до людей;

16) заходи вжиті компетентним органом на основі епізоотичної або епідеміологічної ситуації.

3. У звіті необхідно зазначати кількість позитивних результатів лабораторних досліджень (випробувань), що підтверджують спалах хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин. Результати необхідно представляти у спосіб, що відображає географічне поширення хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин.

4. Компетентний орган забезпечує оприлюднення результатів виконання плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин і плану моніторингу стійкості до ПВЛЗ та обмін відповідною інформацією між зацікавленими органами в країні та компетентними органами інших країн.

**Директор Департаменту
державної політики у сфері
санітарних та фітосанітарних заходів**

Андрій ПИВОВАРОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
«Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню,
порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо
наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки
нетипової загибелі тварин»
(далі – проект наказу)**

1. Мета

Проект наказу розроблено відповідно до пункту 6 частини першої статті 20, частини п'ятої статті 23 та пунктів 3 і 4 частини другої статті 25 Закону України «Про ветеринарну медицину», прийнятого 04.02.2021 за № 1206-ІХ (далі – Закон України № 1206), з метою затвердження переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, встановлення порядку моніторингу таких хвороб, повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, та порядку повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

Крім того, врегулювати питання організації та здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, з урахуванням вимог актів права ЄС, що діють у цій сфері і передбачені Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Забезпечення стабільної епізоотичної ситуації в країні, на окремій території чи в господарстві можливе за умови своєчасного проведення в повному обсязі протиепізоотичних заходів з метою профілактики та недопущення інфекційних хвороб тварин.

Відповідно до частини першої статті 20 Закону України № 1206, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, затверджує перелік хвороб тварин, що

підлягають повідомленню, на основі проведеного компетентним органом аналізу відповідності хвороб тварин визначеним критеріям.

При цьому компетентний орган з питань ветеринарної медицини затверджує плани моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин та забезпечує їх виконання.

Порядок проведення вказаного моніторингу встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини.

Крім того, пунктом 57 Всеохоплюючої Стратегії імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 228-р., пунктом 367 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106, передбачено завдання щодо імплементації в національне законодавство України положень Директиви Європейського Парламенту і Ради 2003/99 від 17 листопада 2003 р. про контроль зоонозів і збудників зоонозних інфекцій, про внесення змін до Рішення Ради 90/424/ЄЕС і скасування Директиви Ради 92/117/ЄЕС.

Виконання цього завдання зумовлює необхідність прийняття нормативно-правового акту, який би регламентував порядок здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин.

Водночас необхідність прийняття зазначеного проекту наказу зумовлена тим, що зоонози та їх збудники становлять загрозу не лише для здоров'я тварин, а й можуть загрожувати здоров'ю людей. Відтак, здійснення постійного моніторингу є інструментом для ефективного запобігання поширенню цих хвороб.

У випадку виявлення інфекційних хвороб серед свійських чи диких тварин, з метою недопущення поширення збудника хвороби та ліквідації захворювання компетентний орган з питань ветеринарної медицини має невідкладно розробити та провести комплекс необхідних ветеринарно-санітарних заходів.

Ефективність проведення ветеринарно-санітарних заходів з ліквідації хвороби залежить від своєчасності виявлення хвороби, або підозри щодо наявності хвороби, оперативності повідомлення утримувачем тварин територіального органу компетентного органу з питань ветеринарної медицини про такі випадки та наявності і достовірності наданої при цьому інформації.

Характерними ознаками наявності в популяції тварин збудника інфекційної хвороби є нетипова загибель сприйнятливих тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин.

Закон України № 1206 зобов'язує утримувачів тварин повідомляти компетентний орган про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, а також повідомляти державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

Порядок таких повідомлень встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини.

3. Основні положення проекту акта

Проектом наказу затверджується перелік хвороб тварин, про випадки виявлення або підозру щодо наявності яких необхідно негайно повідомляти територіальний орган компетентного органу з питань ветеринарної медицини.

Також проект наказу встановлює порядок здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин та стійкості збудників (мікроорганізмів) таких хвороб до протимікробних ветеринарних лікарських засобів.

Крім того, проектом наказу пропонується визначити порядок повідомлення утримувачами тварин компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, та порядок повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

При цьому визначається перелік необхідної для відповідного повідомлення інформації, терміни і способи надання повідомлення та першочергові дії утримувача тварин до прибуття спеціалістів територіального органу компетентного органу з питань ветеринарної медицини.

Також проект наказу визначає порядок першочергових дій територіального органу компетентного органу з питань ветеринарної медицини, державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, при отриманні повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, а саме: проведення заходів з недопущення поширення збудника хвороби за межі ймовірного неблагополучного пункту, відбір зразків та проведення лабораторних досліджень (випробувань) з метою підтвердження наявності хвороби, проведення лабораторних досліджень (випробувань) та епізоотичного розслідування.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють:

Закон України «Про ветеринарну медицину» прийнятий 04.02.2021 за № 1206-IX;

Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»;

Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

Всеохоплююча стратегія імплементації Глави IV «Санітарні та фітосанітарні заходи» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 228-р;

План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація наказу не потребує фінансування з державного чи місцевого бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект наказу не потребує проведення публічних консультацій з громадськістю.

Проект наказу не стосується питань соціально-трудової сфери, функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект наказу не потребує погодження із уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідними органами місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднаннями та всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців, Уповноваженим Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, їх спілками, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проект наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Проект наказу містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, передбачених частиною першою статті 64 і Додатком V до Угоди про асоціацію.

У проекті наказу відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У проекті наказу відсутні положення, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті наказу відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

У проекті наказу відсутні положення, які створюють підстави для дискримінації.

У проекті наказу відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

Проект наказу не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація наказу визначить перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню та врегулює питання проведення їх моніторингу, повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, та повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста

ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

Вказане дозволить територіальним органам компетентному органу з питань ветеринарної медицини оперативно реагувати на виявлення вказаних випадків, що сприятиме забезпеченню та підтриманню стабільної епізоотичної ситуації в країні.

Реалізація наказу не матиме вплив на громадян; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики
та продовольства України**

Тарас ВИСОЦЬКИЙ

_____ 2022 р.

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

до проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки нетипової загибелі тварин»

I. Визначення проблеми

Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки нетипової загибелі тварин» (далі – проект наказу) розроблено відповідно до пункту 6 частини першої статті 20, частини п'ятої статті 23 та пунктів 3 та 4 частини другої статті 25 Закону України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину» (далі – Закон № 1206), який вводиться в дію через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану, та з урахуванням такого законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС):

1) Регламент Комісії (ЄС) 2018/1882 від 3 грудня 2018 року про застосування певних правил профілактики та боротьби з хворобами до категорій хвороб, зазначених у списку, та встановлення переліку видів і груп видів, які становлять значний ризик для поширення цих хвороб;

2) Регламент (ЄС) 2016/429 Європейського Парламенту та Ради від 9 березня 2016 року про трансмісивні хвороби тварин та внесення змін та скасування деяких актів у сфері охорони здоров'я тварин («Закон про здоров'я тварин») (далі - Регламент (ЄС) 2016/429);

3) Делегований регламент Комісії (ЄС) 2018/1629 від 25 липня 2018 року про внесення змін до переліку хвороб, наведених у Додатку II до Регламенту (ЄС) 2016/429;

4) Директива 2003/99/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 листопада 2003 року про моніторинг зоонозів та збудників зоонозів, яка вносить зміни до Рішення Ради 90/424/ЄЕС та скасовує Директиву Ради 92/117/ЄЕС.

Проектом наказу пропонується затвердити:

1. Перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню;
2. Порядок моніторингу хвороб тварин, що підлягають моніторингу, зоонозів та інших хвороб тварин;

3. Порядок повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин;

4. Порядок повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

Відповідно до частин першої та другої статті 20 Закону № 1206, до переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, відносяться ящур, класична чума свиней, африканська чума свиней, чума (високопатогенний грип) птиці, африканська чума коней та інші хвороби тварин, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, з урахуванням міжнародних зобов'язань України, рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин та на основі аналізу проведеного компетентним органом відповідності хвороб тварин визначеним критеріям.

Наказом Державного комітету ветеринарної медицини України від 19 листопада 2008 року № 264 затверджено Перелік хвороб, які підлягають повідомленню в Україні. При цьому вказаний наказ не зареєстрований в Міністерстві юстиції України.

У 2016-2021 рр. ЄС було здійснено системне оновлення та вдосконалення законодавства в сфері здоров'я тварин. Основною метою законодавчих змін було покращення епізоотичної ситуації на території ЄС та недопущення спалахів хвороб тварин, у тому числі тих, що є спільними для людей та тварин. Так, відповідно до нового рамкового акта законодавства ЄС в сфері здоров'я тварин, а саме Регламенту (ЄС) 2016/429 визначено хвороби тварин, що становлять значний ризик для поширення.

Підходи визначені Регламентом (ЄС) 2016/429, імплементовано в нещодавно прийнятому Законі № 1206, який вводиться в дію через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану та який передбачає затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню.

Відповідно до інформації Держпродспоживслужби, за 2020 та 2021 роки до її територіальних органів надійшло 31 552 повідомлень від власників тварин про підозру щодо наявності хвороб тварин.

При цьому було підтверджено захворювання тварин в 3 783 випадках та виявлено 47 хвороб тварин, які на сьогодні підлягають повідомленню в Україні.

Характерними ознаками наявності в популяції тварин збудника інфекційної хвороби є нетипова загибель сприйнятливих тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин.

Відповідно до інформації Держпродспоживслужби, за 2020 та 2021 роки до її територіальних органів надійшло 1 678 повідомлень від власників тварин про нетипову загибель тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин.

Відповідно до частини першої статті 23 Закону № 1206 компетентний орган з питань ветеринарної медицини затверджує плани моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин та забезпечує їх виконання.

Крім того, імплементованими положеннями Директиви Європейського Парламенту і Ради 2003/99 від 17 листопада 2003 р. про контроль зоонозів і збудників зоонозних інфекцій, про внесення змін до Рішення Ради 90/424/ЄЕС і скасування Директиви Ради 92/117/ЄЕС передбачено затвердження Порядку моніторингу хвороб тварин, що підлягають моніторингу, зоонозів та інших хвороб тварин.

Частиною п'ятою статті 23 Закону № 1206 визначено, що Порядок моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини.

Виконання цього завдання зумовлює необхідність прийняття нормативно-правового акту, який би регламентував порядок здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин.

Крім того, пунктом 57 Всеохоплюючої Стратегії імплементації глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 228-р., пунктом 367 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106, передбачено завдання щодо імплементації в національне законодавство України положень Директиви 2003/99/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 17 листопада 2003 р. про моніторинг зоонозів та агентів зоонозів, яка вносить зміни до Рішення Ради 90/424/ЄЕС та скасовує Директиву Ради 92/117/ЄЕС.

Водночас необхідність прийняття зазначеного проекту наказу зумовлена тим, що зоонози та їх збудники становлять загрозу не лише для здоров'я тварин, а й можуть загрожувати здоров'ю людей. Відтак, здійснення постійного моніторингу є інструментом для ефективного запобігання поширенню цих хвороб.

Відповідно до даних Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України у 2021 році зареєстровано 9 випадків хвороб, що передаються від тварин до людей (зоонози), а саме: 2 випадки бруцельозу, 5 випадків лістеріозу, 1 випадок черевного тифу та 1 випадок туляремії¹.

За квітень 2022 року було виявлено наступну кількість зоонозів²:

Інфекційна захворюваність населення по Україні згідно звіту по Ф.№ 1 за квітень та 4 місяці 2022–2021 рр.
(в абс.чис. та інтенсивних показниках на 100 тис. населення)

Найменування захворювань	Зареєстровано				Зростання або зниження в %, р., вип. (+/-)	Зареєстровано				Зростання або зниження в %, р., вип. (+/-)
	квітень 2022 р.		квітень 2021 р.			4 місяці 2022 р		4 місяці 2021 р		
	абс. чис.	інт. пок.	абс. чис.	інт. пок.		абс. чис.	інт. пок.	абс. чис.	інт. пок.	
ГЕКи, ХТІ встановленої етіології	1223	2,93	1014	2,43	+20,6%	5663	13,67	3933	9,42	+43,9%
в т.ч. кампілобактеріоз	3	0,01	13	0,03	-10вип	24	0,06	42	0,10	-18вип
срєснїя ентероколїтіка	1	0,0	10	0,03	-9вип	19	0,05	22	0,05	-3вип
ротавірусний ентерит	434	1,03	421	1,00	+3,0%	2582	6,23	1371	3,29	+88,3%
ГЕКи, ХТІ невстановленої етіології	1635	3,91	1184	2,83	+38,1%	7375	17,81	5156	12,35	+43,0%
Інші протозойні кишкові хвороби	143	0,34	380	0,91	-62,3%	830	2,00	1480	3,55	-43,9%
в т.ч. лямбліоз	128	0,30	319	0,76	-59,8%	730	1,76	1293	3,10	-43,5%
криптоспори́діоз	-	-	1	0,0	-1вип	-	-	4	0,01	-4вип
Туляремія	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сибірська виразка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бруцельоз	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Лептоспіроз	10	0,02	3	0,01	+7вип	18	0,043	9	0,02	-9вип
Лістеріоз	-	-	1	0,0	-1вип	-	-	1	0,0	-1вип

Контроль захворювання тварин в Україні на сьогодні проводиться відповідно до планів протиєпізоотичних заходів в Україні (затверджується щороку Держпродспоживслужбою та погоджується Державною надзвичайною протиєпізоотичною комісією при Кабінеті Міністрів України) та програм моніторингу окремих хвороб тварин.

Відповідно до інформації Держпродспоживслужби, за 2020 та 2021 роки уповноваженими акредитованими лабораторіями Держпродспоживслужби в рамках моніторингу/протиєпізоотичних заходів хвороб тварин було проведено 15 529 533 лабораторних досліджень, у тому числі 6 564 780 на зоонозні захворювання.

Забезпечення стабільної епізоотичної ситуації в країні, на окремій території чи в господарстві можливе за умови своєчасного проведення в

¹ <https://phc.org.ua/news/kishkovi-infekcii-malyariya-poliomielit-yaki-infekciyni-khvorobi-reestruvali-v-ukraini-u-2021>

² <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/inshi-infekciyni-zakhvoryuvannya/infekciyna-zakhvoryuvanist-naseleण्या-ukraini>

повному обсязі протиепізоотичних заходів з метою профілактики та недопущення інфекційних хвороб тварин.

Відповідно до інформації Держпродспоживслужби, за 2020 та 2021 роки її територіальними органами проведено 5 461 епізоотичних розслідувань щодо виникнення захворювань різної етіології серед тварин.

У випадку виявлення інфекційних хвороб серед свійських чи диких тварин, з метою недопущення поширення збудника хвороби та ліквідації захворювання компетентний орган з питань ветеринарної медицини має невідкладно розробити та провести комплекс необхідних ветеринарно-санітарних заходів.

Так, за I квартал 2021 року в Україні було щеплено проти сказу 1,1 млн сприйнятливих тварин, при цьому виявлено 236 випадків сказу. Сказ – це вірусна хвороба тварин і людини, яка характеризується ознаками поліенцефаломієліту, паралічами і 100 % летальністю та входить у п'ятірку найбільш небезпечних зоонозів, що завдають величезні соціально-економічні збитки³.

Згідно з даними оглядового звіту ЄС щодо спалахів хвороб тварин, опублікованому на офіційному веб-сайті Європейської комісії⁴, у 2021 році на території країн-членів ЄС реєструвалися спалахи низки інфекційних хвороб тварин, зокрема:

- сибірка – 169 спалахів;
- африканська чума свиней (АЧС) – 1861 спалахів;
- АЧС (дикі кабани) – 12147 спалахів;
- блутанг – 217 спалахів;
- високопатогенний грип птиці – 1743 спалахів.

Вказані захворювання тварин (крім блутангу) реєструється і на території України.

До прикладу, станом на кінець 2019 року було зафіксовано 509 спалахів АЧС свиней, унаслідок яких було ліквідовано понад 300 тис. свиней. У тому числі 85 спалахів (або 17 %) зареєстровано на промислових підприємствах⁵.

Спалахи хвороб тварин тягнуть за собою значні економічні витрати для суб'єктів господарювання: загибель тварин, втрати їх продуктивності, витрати

³ <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhprodspozhivsluzhba-v-ukrayini-zatverdyat-programu-kontrolyu-skazu>

⁴Оглядний звіт ЄС щодо спалахів хвороб у 2021 році – Система нотифікацій хвороб тварин (ADIS) – Доступний за посиланням https://ec.europa.eu/food/system/files/2022-01/ad_adns_overview_2021.pdf

⁵Секторальна стратегія свинарства 2020-2025 Асоціації свинарів України <http://asu.pigua.info/userfiles/doc/Секторальна%20стратегія%20свинарства%202020-2025.pdf>

на вакцинацію, діагностичні дослідження, карантинні заходи, обмеження виробництва, обігу та вимушене підвищення цін на продукти тваринного походження.

За офіційними даними, втрати промислового поголів'я в 2019 склали 118,2 тис. свиней, при цьому було уражено 12 сільськогосподарських підприємств.

Відповідно до даних Держпродспоживслужби втрати свинарської галузі в Україні внаслідок поширення вірусу АЧС за 2012-2017 роки становили 200 млн гривень.

Ефективність проведення ветеринарно-санітарних заходів з ліквідації хвороби залежить від своєчасності виявлення хвороби, або підозри щодо наявності хвороби, оперативності повідомлення утримувачем тварин територіального органу компетентного органу з питань ветеринарної медицини про такі випадки та наявності і достовірності наданої при цьому інформації.

На сьогодні в Україні відсутні порядок повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин та порядок повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування, що призводить/може призвести до таких негативних наслідків:

- компетентний орган не завжди може оперативно реагувати на випадки захворювання тварин та здійснювати необхідні заходи щодо запобігання виникнення та ліквідації спалахів інфекційних хвороб тварин, що, в свою чергу, може призвести до погіршення епізоотичної ситуації на території України та, в довгостроковій перспективі, втрати Україною ринку ЄС (на постійній або тимчасовій основі) та інших ринків збуту тварин та продукції тваринного походження. Зазначене може також чинити негативний вплив на перспективи виходу на ринок ЄС нових категорій продукції вітчизняного виробництва (свинина, яловичина, м'ясні продукти, вироблені з яловичини та свинини, тощо);

- Україна не виконує своїх зобов'язань щодо імплементації актів законодавства ЄС у сфері санітарних та фітосанітарних заходів (СФЗ), що передбачено пунктом 57 Всеохоплюючої Стратегії імплементації глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та

Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 228-р.

При цьому, відповідно до пунктів 3 та 4 частини другої статті 25 Закону № 1206 утримувачі тварин зобов'язані повідомляти компетентний орган про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, а також державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини, зобов'язаний при цьому розробити та затвердити відповідні порядки.

Таким чином, прийняття проекту наказу є обов'язковим, оскільки проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів. Відповідне питання належить до сфери публічного права і можливість використання ринкових механізмів виключається.

Основні групи (підгрупи), на які проблеми справляють вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		+
Держава	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Визначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки пов'язана формуванням належного регуляторного поля, еквівалентного законодавству ЄС, що встановлює вимоги пов'язані із охороною здоров'я тварин, а опосередковано і з охороною здоров'я людей, тому потребує вирішення виключно шляхом прийняття відповідного нормативно-правового документа (проекту наказу). Положення, викладені в проекті наказу, мають загальнообов'язковий характер і не можуть затверджуватись локальними актами суб'єктів господарювання.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є:

належне виконання міжнародних зобов'язань України та вимог внутрішнього законодавства, зокрема, Закону України «Про ветеринарну медицину»;

забезпечення ефективного державного контролю в галузі ветеринарної медицини;

встановлення чітких та прозорих вимог до здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин та стійкості збудників (мікроорганізмів) таких хвороб до протимікробних ветеринарних лікарських засобів;

встановлення чітких та прозорих вимог до повідомлення утримувачами тварин компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, та повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування;

забезпечення ефективного державного контролю в галузі ветеринарної медицини з метою недопущення спалахів хвороб тварин;

забезпечення епізоотичного благополуччя території України, що, в свою чергу, покращить інвестиційну привабливість тваринницької галузі, підвищить конкурентоспроможність вітчизняної продукції та її виведення на зовнішні ринки;

імплементация актів законодавства ЄС у сфері СФЗ, що передбачено пунктом 57 Всеохоплюючої Стратегії імплементации глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 228-р.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення встановлених цілей

1. Визначення альтернативних способів

Як альтернативу до запропонованого регулювання можна розглянути так званий «status quo», тобто збереження чинного регулювання зазначених питань, що не відповідає Закону.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
<p>Альтернатива 1 Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін</p>	<p>Відсутність законодавчого регулювання, єдиного підходу та чітких вимог до повідомлення утримувачами тварин компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, та повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування;</p> <p>Відсутність законодавчого регулювання вимог до моніторингу хвороб тварин, що підлягають моніторингу, зоонозів та інших хвороб тварин.</p>
<p>Альтернатива 2 Затвердження проекту наказу</p>	<p>Погодження та затвердження проекту наказу.</p> <p>Зазначене дозволить затвердити перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню та врегулює питання проведення їх моніторингу, встановити єдиний підхід та порядок повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, та повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші</p>

	<p>симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.</p> <p>Вказане дозволить територіальним органам компетентному органу з питань ветеринарної медицини оперативно реагувати на виявлення вказаних випадків, що сприятиме забезпеченню та підтриманню стабільної епізоотичної ситуації в країні.</p>
--	--

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<p>Альтернатива 1 Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін</p>	<p>Прямі вигоди відсутні.</p>	<p>1) Витрати з бюджетів усіх рівнів при виникненні та розповсюдженні на території України хвороб тварин або загрози здоров'ю та/або благополуччю тварин через відсутність належного інформування утримувачем тварин компетентного органу.</p> <p>2) Економічні втрати, пов'язані із заборонами на експорт, введеними щодо України у зв'язку з обігом харчових продуктів тваринного походження, отриманої від тварин, у яких виявлено або є підозра щодо наявності хвороб тварин. Витрати можуть бути пов'язані з торговельними обмеженнями. Так, втрата 10 % від вартості експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції (групи УКТЗЕД 1-24) може призвести до витрат у 2 208 848 600 дол. США</p>

		(59 373 850 368 грн) ⁶ .
Альтернатива 2 Затвердження проекту наказу	<p>1) Зниження ризиків пов'язаних з розповсюдженням хвороб тварин, що дозволить запобігти витратам у обсягах наведених у колонці «Витрати» Альтернативи 1 даного пункту.</p> <p>2) Більш ефективний державний контроль за діяльністю операторів ринку.</p> <p>3) Забезпечення якісних харчових продуктів тваринного походження сприятиме гарантуванню здоров'я та благополуччя тварин на території України та зміцненню торгово-економічних відносин, зокрема з ЄС.</p>	Прямі витрати відсутні.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Регулювання, передбачене проектом наказу, розповсюджуватиметься на всіх суб'єктів господарювання, які проводять господарську діяльність з утримання тварин.

Загальна кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється дія регуляторного акта становить – 11 607, з них:

- 5 604 суб'єкти господарювання, діяльність яких пов'язана з утриманням/розведенням ВРХ, овець, кіз, свиней, а також свійської птиці (станом на 1 січня 2022 року)⁷;

⁶ ? Дані Державної митної служби України свідчать про те, що обсяги експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції (групи УКТЗЕД 1-24) за 2019 рік склали 81 549 628 тон, з орієнтовною вартістю 22 088 486 доларів США.

⁷ Державна служба статистики України – Групування підприємств за кількістю сільськогосподарських тварин на 01 січня 2022 року – Доступний за посиланням http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/sg/grup_sg_pidpr/arch_grup_sg_kilk_tv_u.htm

⁸ Державне агентство меліорації та рибного господарства України – Державний реєстр рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) станом на 16.06.2021 року – Доступний за посиланням https://darg.gov.ua/_derzhavnij_rejestr_0_0_0_8680_1.html

- 3 264 суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з утриманням/розведенням коней та інших однокопитних тварин;

- 2 739 рибогосподарських водних об'єктів (їх частин)⁸ (станом на 16.06.2021);

- щодо таких категорій тварин як примати, хутрові тварини, кролі та домашні тварини (не сільськогосподарські) – станом на сьогодні статистичні данні стосовно кількості суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з їх утримання/розведення, – відсутні.

Розподіл суб'єктів господарювання за групами є гіпотетичним та ґрунтується на припущенні, що переважна їх більшість відноситься до категорій мікро та малих суб'єктів господарювання.

Показник	Мікро	Малі	Середні	Великі	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	2 827	4 781	2 316	1 683	11 607
Питома вага групи у загальній кількості, %	24 %	41 %	20 %	15 %	100 %

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Економія ресурсів на вивчення та виконання вимог запропонованих проектом наказу	У разі виникнення інфекційних хвороб тварин у господарствах можливі економічні витрати від вимушеного забою, загибелі тварин, знищення/вилучення та обмеження переміщення продукції продукції, заходів з дезінфекції та знецінення капітальних інвестицій, тварин тощо. Втрата однієї голови ВРХ середньої маси принесе збитки у розмірі – 13 509,3 грн., вівці – 1 525,5 грн., свині – 4 144,9 грн., коня – 9 814,6 грн ⁹ . Так, господарство, в якому утримується до 50 голів ВРХ у

⁹ Державна служба статистики України. Середня маса та ціна однієї голови тварин сільськогосподарських тварин куплених переробними підприємствами у 2020 році – Доступний за посиланням http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/sg/nptpp/arh_nptpp2020_u.html

		разі спалаху інфекційної хвороби, до прикладу блутангу, може понести прямі збитки (пов'язані тільки із загибеллю тварин), що становитимуть від 513 353 грн. (при летальності 70 %) грн до 648 446 грн. (при летальності 95 %).
Альтернатива 2 Затвердження проекту наказу	1) Зниження ризиків, пов'язаних зі спалахами інфекційних хвороб тварин, що дозволить запобігти витратам від вимушеного забою та загибелі тварин, втратою тваринами продуктивності, знищення/вилучення продукції, тощо; 2) Зниження ризиків, пов'язаних зі збитками від нанесення шкоди здоров'ю тварин; а також шкоди для здоров'я людини від споживання харчових продуктів тваринного походження, в яких наявними є хвороби тварин.	Прямі витрати відсутні.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення встановлених цілей

Вибір оптимального альтернативного способу здійснено з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1 Залишення існуючої на даний момент	1	Альтернатива зберігає всі наявні недоліки, наведені у розділі I.

ситуації без змін		
Альтернатива 2 Затвердження проекту наказу	4	Очікується, що альтернатива дозволить досягти цілей, зазначених у розділі II.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Економія витрат, пов'язаних з виконанням вимог регулювання.	1) Підвищення ймовірності виникнення та/або поширення хвороб тварин на території України призведе до виникнення витрат для держави та суб'єктів господарювання. 2) Введення іноземними країнами заборон на імпорт живих тварин з України та продуктів тваринного походження у зв'язку зі спалахами на території України хвороб тварин, що призведе до виникнення витрат для держави та суб'єктів господарювання.	Дана альтернатива є не ефективною, оскільки є більш витратною та не дозволяє вирішити поточні проблеми.
Альтернатива 2 Затвердження проекту наказу	1) Зниження ризиків виникнення та розповсюдження хвороб тварин в Україні дозволить уникнути витрат з боку держави та суб'єктів	Витрати, пов'язані з виконанням вимог проекту наказу.	Альтернатива є прийнятною з огляду на ризики та витрати пов'язані із виконання

	<p>господарювання.</p> <p>2) Зміцнення торгово-економічних відносин, зокрема з ЄС, а також продовження диверсифікації ринків збуту вітчизняної продукції агропромислового комплексу.</p> <p>3) Запровадження уніфікованої системи моніторингу хвороб тварин на території України сприятиме виведенню української продукції на зовнішні ринки.</p>		<p>М ВИМОГ запропонованого регулювання.</p>
--	---	--	---

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Дана альтернатива не здатна вирішити проблеми, що наведені у розділі I документу.	X
Альтернатива 2 Затвердження проекту наказу	Дана альтернатива є найбільш доцільною з огляду на поточний стан проблеми та потенційного співвідношення витрат пов'язаних із запровадженням альтернативи та переваг від її запровадження.	X

Враховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення встановлених цілей, доцільно прийняти розроблений проєкту наказу.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

З метою досягнення цілей, визначених у розділі II аналізу регуляторного впливу, пропонується погодити проєкт наказу.

Заходи, які необхідно здійснити органам влади для розв'язання проблеми:

1) визначити та затвердити перелік хвороб тварин, які підлягають повідомленню, з урахуванням міжнародних зобов'язань України та рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин;

2) розробити та запровадити порядок здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин;

3) затвердити порядок та забезпечити виконання плану моніторингу стійкості збудників (мікроорганізмів) хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин до протимікробних ветеринарних лікарських засобів;

4) затвердити порядок повідомлення компетентного органу, перелік інформації яку має містити таке повідомлення та порядок дій компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин;

5) затвердити порядок повідомлення, перелік інформації яку має містити таке повідомлення, та порядок дій державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини під час отримання повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин;

6) забезпечити формування щорічного звіту про тенденції поширення та джерела хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також стійкості до протимікробних ветеринарних лікарських засобів;

7) довести вимоги наказу до відома співробітників ветеринарних підрозділів Держпродспоживслужби та здійснити необхідні корективи в інструктивних матеріалах на місцях;

8) організувати процес консультування операторів ринку, діяльність яких пов'язана з утриманням тварин щодо виконання вимог наказу та спільно із профільними асоціаціями підготувати (в разі потреби) належні роз'яснювальні матеріали;

9) забезпечити інформування громадськості про вимоги наказу шляхом оприлюднення його на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики та Держпродспоживслужби, а також шляхом роз'яснювальної роботи через територіальні органи Держпродспоживслужби.

Заходи, які необхідно здійснити операторам ринку, діяльність яких пов'язана з утриманням тварин:

1) провести ознайомлення персоналу з вимогами порядків, передбачених проектом наказом;

2) розробити власні процедури (у разі потреби) для інформування компетентного органу та державного ветеринарного інспектора про підозру захворювання тварин або нетипову їх загибель;

3) повідомляти результати досліджень компетентному органу на його запит;

4) забезпечувати зберігання результатів дослідження та організувати збереження відповідних ізолятів протягом строку, визначеного компетентним органом;

5) вживати заходів для встановлення джерела походження збудників хвороб та недопущення ризику для здоров'я людини та/або тварини.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проекту наказу не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Прийняття та оприлюднення проекту акта в установленому порядку забезпечить доведення його вимог до операторів ринку, діяльність яких пов'язана з утриманням тварин, центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів.

Прийняття акта не призведе до неочікуваних результатів і не потребуватиме додаткових витрат з державного бюджету.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Враховуючи постійні загрози, пов'язані з можливими спалахами інфекційних хвороб тварин – строк дії регуляторного акта не встановлюється.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до вимог законодавства після його офіційного опублікування, одночасно із введенням в дію Закону № 1206.

Зміна строку дії можлива в разі зміни міжнародно-правових актів, рекомендацій відповідних міжнародних організацій чи законодавчих актів України вищої юридичної сили, на виконання яких розроблений цей проект наказу.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозовані значення показників результативності регуляторного акта будуть встановлюватися після набрання ним чинності.

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1) розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – 0 грн.;

2) рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень регуляторного акта – високий 100 % розміщено на офіційному вебсайті Мінагрополітики (<http://minagro.gov.ua>) у розділі «НПА», підрозділ «Проекти нормативно-правових актів», а також офіційних вебсайтах Держпродспоживслужби та її територіальних органів;

3) час, що необхідно буде витратити суб'єктам господарювання, діяльність яких пов'язана з утриманням тварин, для виконання вимог акта – одноразово орієнтовно 8 годин. Час, витрачений в даному випадку, має обліковуватись в межах норм часу, що витрачається на виконання безпосередніх фахових обов'язків.

Показниками результативності регуляторного акта є:

1) кількість спалахів інфекційних хвороб тварин, зафіксованих на території України;

2) встановлення джерел походження зоонозів та інших хвороб тварин, а також оцінка тенденцій щодо їх поширення;

3) кількість повідомлень про підозру захворювань тварин;

4) кількість проведених епізоотичних розслідувань та ветеринарно-санітарних заходів.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися шляхом аналізу даних відповідно до встановлених показників результативності компетентним органом.

Базове відстеження здійснюватиметься після набрання чинності регуляторного акта, але не пізніше дня, з якого почнеться повторне відстеження, шляхом моніторингу статистичних даних з боку компетентного органу.

Повторне відстеження здійснюватиметься не пізніше ніж через рік із дня набрання чинності регуляторним актом шляхом порівняння статистичних даних з боку компетентного органу.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів із повторного відстеження, шляхом порівняння показників з аналогічними показниками, встановленими під час повторного відстеження.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичний.

Для відстеження результативності будуть використовуватися дані, отримані за результатами моніторингу, що здійснюватиметься структурними підрозділами компетентного органу та його територіальними органами.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики
та продовольства України**

Тарас ВИСОЦЬКИЙ

_____ 2022 р.

Додаток
до аналізу регуляторного
впливу до проекту наказу
Мінагрополітики «Про затвердження
Переліку хвороб тварин, що
підлягають повідомленню, порядків
їх моніторингу, повідомлення про
виявлення або підозру щодо
наявності хвороб тварин, що
підлягають повідомленню, та про
випадки нетипової загибелі тварин»

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідне для здійснення регулювання, проведено розробником у період з 10 листопада 2021 р. по 01 лютого 2022 р.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо))	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Проведено низку зустрічей, консультацій та інтернет-консультацій з представниками, діяльність яких пов'язана з утриманням тварин, а також представниками Держпродспоживслужби, які здійснюють державний контроль у даній сфері	Мінагрополітики, Мінекономіки, Держпродспоживслужба, профільні асоціації, громадські об'єднання, спілки, Проект технічної допомоги ЄС «Вдосконалення законодавства, контролю та поінформованості у сфері безпеки харчових продуктів, здоров'я та	За результатами нарад, зустрічей, консультацій та інтернет-консультацій розроблено «Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки нетипової

	благополуччя тварин в Україні»	загибелі тварин»
--	--------------------------------	------------------

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі)

Кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання, становить 7 608, у тому числі малого підприємництва – 4 781, мікропідприємництва – 2 827. Сукупна питома вага суб'єктів малого та мікропідприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив становить 65 % (відповідно до таблиці Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання).

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Розрахунки здійснювалися для суб'єктів господарювання, чия діяльність пов'язана з утриманням тварин.

Представлені розрахунки передбачають наступні умови:

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів)	X	X	X
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	X	X	X
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали)	X	X	X
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	X	X	X
5	Інші процедури	X	X	X
6	Разом, гривень <i>Формула:</i>	X	X	X

	<i>(сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)</i>			
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	7 608	X	X
8	Сумарно, гривень <i>Формула:</i> <i>відповідний стовпчик «разом» X</i> <i>кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 6 X рядок 7)</i>	X	X	X
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на отримання інформації про регулювання, отримання необхідних форм та заявок X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість форм</i>	294 грн. (3 роб. годин X 98 грн./год X 1 процедура = 294) ¹	X	X
10	Процедури організації виконання вимог регулювання (формування повідомлень компетентного органу/ державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини) <i>Формула:</i> <i>Пункт 10.1 + пункт 10.2 + пункт 10.3</i>	294 грн. (3 роб. годин X 98 грн./год X 1 процедура = 294)	X	X
11	Процедури офіційного звітування	784 грн. (8 роб. годин X	X	X

¹ Інформація щодо вартості часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) наведена за результатами даних оприлюднених на веб-сайті www.work.ua «Статистика зарплат в Україні станом на лютий 2022 року» за спеціальністю «Сільське господарство, агробізнес».

		98 грн./год X 1 процедура = 784)		
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок <i>Формула:</i> <i>витрати часу на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість перевірок за рік</i>	X	X	X
13	Інші процедури (уточнити)	X	X	X
14	Разом, гривень <i>Формула:</i> <i>(сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)</i>	1 372 грн.	X	X
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання	4781	X	X
16	Сумарно, гривень <i>Формула:</i> <i>відповідний стовпчик «разом» X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 X рядок 15)</i>	6 559 532 грн. (1372 грн. ×4781)	X	X

Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва

Розрахунок бюджетних витрат на адміністрування регулювання здійснюється окремо для кожного відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, залученого до процесу регулювання.

Державний орган, для якого здійснюється розрахунок вартості адміністрування регулювання: проект наказу не передбачає адміністрування регулювання з боку органів державної влади.

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання малого підприємництва – за потреби окремо для суб'єктів малого та мікро-підприємства)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедур регулювання	Витрати на адміністрування регулювання (за рік), гривень
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	X	X	X	X	X
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання, що перебуває у сфері регулювання, у тому числі:	X	X	X	X	X
камеральні	X	X	X	X	X
виїзні (заходи інспектування у рамках державного контролю щодо додержання законодавства про ветеринарну медицину та благополуччя тварин)	3 години	158 грн. (3 роб. годин, вартість X 1 год – 52,60 грн.)	1	7 608	1 202 064 грн.
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про	X	X	X	X	X

порушення вимог регулювання					
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	X	X	X	X	X
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	X	X	X	X	X
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	X	X	X	X	X
7. Інші адміністративні процедури (уточнити)	X	X	X	X	X
Разом за рік	3 години	158 грн.	1	7 608	1 202 064 грн.
Сумарно за п'ять років	15 годин	2 370 грн	5	7 608	18 030 960 грн.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	X	X
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	6 559 532 грн.	32 797 660 грн.
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	6 559 532 грн.	32 797 660 грн.

4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	1 202 064 грн.	6 010 320 грн.
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	7 761 596 грн.	38 807 980 грн.

5. Розроблення коригуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання.

На основі оцінки сумарних витрат малого підприємництва на виконання запланованого регулювання (за перший рік регулювання та за п'ять років) не встановлено відмінностей у питомій вартості адміністративного навантаження між суб'єктами великого, середнього та малого підприємництва. У зв'язку з цим компенсаторні механізми не розроблялися.

МІНІСТЕРСТВО
АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
(Мінагрополітики)

вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001, тел. (044)363-08-27, (044)363-08-47,
сайт: <https://minagro.gov.ua>, e-mail: minister@minagro.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 37471967

Довідка

У зв'язку з відрядженням Міністра аграрної політики та продовольства України Сольського Миколи Тарасовича та відповідно до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 10.06.2022 року № 30-вд виконання обов'язків Міністра з 13 по 15 червня 2022 року покладено на першого заступника Міністра Висоцького Тараса Миколайовича.

**Начальник Відділу документообігу
та контролю**

Ірина Кавун

UB
Мінагрополітики
№89-2100-2022 від 15.06.2022
КЕП: Кавун І. Д. 15.06.2022 09:32
58E2D9E7F900307B040000004E961F0073359600

**Повідомлення про оприлюднення
проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
«Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню,
порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо
наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки
нетипової загибелі тварин»**

З метою забезпечення проведення громадського обговорення Міністерство аграрної політики та продовольства України оприлюднює проекту наказу Мінагрополітики «Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки нетипової загибелі тварин» (далі – проект наказу).

Проект наказу розроблено відповідно до пункту 6 частини першої статті 20, частини п'ятої статті 23, пунктів 3 та 4 частини другої статті 25 Закону України від 04 лютого 2021 року № 1206 «Про ветеринарну медицину».

Проектом наказу затверджуються:

Перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню;

Порядок моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин;

Порядок повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин;

Порядок повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування

Електронну версію проекту наказу опубліковано на офіційному вебсайті Мінагрополітики (<http://minagro.gov.ua>) у розділі «НПА», підрозділ «Проекти нормативно-правових актів».

Пропозиції та зауваження просимо надсилати протягом місяця з дня оприлюднення за адресою:

Міністерство аграрної політики та продовольства України, 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 24, e-mail: matvienko.80@ukr.net.

**Директор Департаменту
державної політики у сфері
санітарних та фітосанітарних заходів**

Андрій ПИВОВАРОВ